

LAUREA AMMATTIKORKEAKOULU**Kohtaamistaiteen erikoistumisopinnot (Laurea Tikkurila, sote), SXV812KE**

		1. vuosi	2. vuosi
OP	OPINNOT	15	15
V055	KOHTAAMISTAITEET		
V1249	Oppimisen suuntaaminen	2	
V1250	Kohtaamistaiteen opiskelijaryhmä ja taidetoiminta	5	
V1251	Ohjaajuus Kohtaamistaiteessa	3	
V1252	Kohtaamistaiteen asiakasryhmät	5	
V1253	Kohtaamistaiteen kehittämistehtävä		10
V1254	Kohtaamistaiteen kehittäminen ja soveltaminen		5
		15	15

V055 KOHTAAMISTAITEET, 30 op

Kuvaus:

Kohtaamistaiteen erikoistumisopintojen tavoitteena on, että opiskelija syventää osaamistaan taidelähtöisen toiminnan soveltamisessa yksilön, ryhmien ja yhteisöjen hyvinvoinnin yllä-pitämisessä ja edistämässä sekä yksilön ja ryhmien kuntouttamisessa. Opiskelija tuottaa uuttaosaamistietoa ja näkökulmaa kohtaamistaiteen soveltamisessa sosiaali-, terveys- ja liikunta-alalle sekä kulttuuritoimintaan ja erityisesti näiden erilaisiin yhteistyömuotoihin (hankkeet, projektit). Opiskelija kehittää hyviä käytäntöjä kohtaamistaiteen soveltamisessa eri asiakasryhmien kanssa. Opiskelija vaikuttaa yhteiskunnassa taidelähtöisen toiminnan ja luovuuden arvostamisen edistämiseen sekä taidelähtöisen toiminnan toteuttamiseen työelämässä

V1249 Oppimisen suuntaaminen, 2 op

Opiskelija osaa:

- laatia henkilökohtaisen oppimissuunnitelman, joka sisältää realistiset oman oppimisen tavoitteet ja arvioida oppimissuunnitelman toteutumista
- toimia itsenäisesti ja pienryhmissä ja jakaa osaamista muille
- toimia Laurea-ammattikorkeakoulun oppimisympäristöissä (kirjasto, Optima)
- hyödyntää hankkimaansa tietoa arjessa ja käytännön työskentelyssä

Opintojakson sisältö:

- Henkilökohtainen oppimissuunnitelma laaditaan erikoistumisopintojen alussa ja sen toteutumista arvioidaan opintojen aikana sekä lopussa. Oppimissuunnitelma ja sen itsearviointi on kirjallinen tehtävä.
- Tiedonhaun tehtävä, joka sisältää tiedon haun, tiedon kriittisen arvioinnin ja tutkitun tiedon käytön.

Erikoistumisopintojen alussa luodaan olosuhteet turvallisen ja oppimista edistävän ryhmän muodostumiselle. Sen lisäksi, että ryhmä on oppimispaikka, se on näissä erikoistumisopinnoissa myös oppimisen kohde.

Ryhmäprosesseihin ja -ilmiöihin perehtyminen erikoistumisopintojen aikana rakentaa ohjaajataitoja ja edesauttaa Kohtaamistaidetoiminnan järjestämistä työelämän erilaisissa asiakasympäristöissä.

Opintojakson kuvaus:

Ensimmäisen opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelija orientoitumaan erikoistumis-opintoihin ja omaksumaan jatkuvan oppimisen asenne ja taidot. Oppimisen taitojen merkittävä tekijä on itsereflektio, jolla tarkoitetaan yksilön valmiuksia hankkia tietoja omasta itsestä (ymmärrys, asenteet), kyky arvioida omaa toimintaansa ja oppia omista kokemuksistaan sekä valmius muuttaa omia toimintojaan ja suhtautumistaan. Ensimmäisen opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelija orientoitumaan erikoistumis-opintoihin ja omaksumaan jatkuvan oppimisen asenne ja taidot. Oppimisen taitojen merkittävä tekijä on itsereflektio, jolla tarkoitetaan yksilön valmiuksia hankkia tietoja omasta itsestä (ymmärrys, asenteet), kyky arvioida omaa toimintaansa ja oppia omista kokemuksistaan sekä valmius muuttaa omia toimintojaan ja suhtautumistaan. Ensimmäisen opintojakson tarkoituksena on auttaa opiskelija orientoitumaan erikoistumis-opintoihin ja omaksumaan jatkuvan oppimisen asenne ja taidot. Oppimisen taitojen merkittävä tekijä on itsereflektio, jolla tarkoitetaan yksilön valmiuksia hankkia tietoja omasta itsestä (ymmärrys, asenteet), kyky arvioida omaa toimintaansa ja oppia omista kokemuksistaan sekä valmius muuttaa omia toimintojaan ja suhtautumistaan.

V1250 Kohtaamistaiteen opiskelijaryhmä ja taidetoiminta, 5 op

Opiskelija osaa:

- nauttia kuvan tekemisestä ja hahmottaa kuvan syntyyn vaikuttavia tekijöitä
- käyttää Kohtaamistaiteen arviointikansioita
- havainnoida ja jäsentää toiminnallisen ryhmän perusilmiöitä ja omaa toimintaansa ryhmässä
- arvostaa ja kunnioittaa taidetyöskentelyä voimaannuttavana työmemetelmänä
- kunnioittaa jokaisen ihmisen itseilmaisun ja taidetyöskentelyn merkityksellisyyttä ja iloa

Opintojakson sisältö:

- työpajamuotoinen taideprosessiin perehtyminen omakohtaisen tekemisen kautta
- ryhmäreflektointi
- oma oppimispäiväkirja ja oman oppimisen reflektointi

Opintojakson kuvaus:

Tämä opintojakso rakentuu Kohtaamistaiteen – ohjaajakoulutuksesta ja on vahvasti omakohtaiseen taidetyöskentelyyn keskittyvä. Taiteen tekemisen prosessiin tutustumisen ohella otetaan haltuun Kohtaamistaiteen arviointi- ja kehittämismenetelmiä sekä tarkastellaan toiminnan teoreettista taustaa. Opintojakson aikana kiinnitetään huomiota erityisesti opiskelijaryhmän toimintaan oppimis- ja toimintaympäristönä. Opintojakson aikana tarkastellaan myös ohjaajuuteen liittyviä työotteita ja niiden perusteita.

V1251 Ohjaajuus Kohtaamistaiteessa, 3 op

Opiskelija osaa:

- tunnistaa, ennakoida ja käsitellä ryhmäprosessin kehitysvaiheita ja niiden aikana syntyviä ilmiöitä
- hahmottaa oman itsen käytön sekä vuorovaikutuksen merkityksen ryhmätoiminnassa
- jäsentää ohjaajuuteen kuuluvat tehtävät, ammattieettiset vastuut, roolit ja odotukset
- soveltaa ja ohjata Kohtaamistaiteen lähtökohtia sekä taidetyöskentelyä valitsemansa asiakasryhmän parissa

Opintojakson sisältö:

- luento-opetukseen ja taidetyöskentelyyn osallistuminen
- ryhmäreflektointi
- ryhmäilmiöitä käsittelevä oppimistehtävä
- Kohtaamistaiteen ohjaajuuskansio

Opintojakson kuvaus:

Tämän opintojakson aikana kehitetään omaa työotetta ja toimintamalleja erityisesti Kohtaamistaideryhmän ohjaajuuden näkökulmasta. Kohtaamistaiteen ohjaajan tehtävät, roolit ja häneen kohdistetut odotukset vaihtelevat ja muuttuvat ryhmäprosessin eri vaiheiden aikana.

Opintojakson tarkoituksena on tarkastella ryhmäprosessin ja ohjaajuuden teoreettisia perusteita ja ilmiöitä sekä tukea opiskelijan kykyä jäsentää niitä käytännön kokemusten kautta. Omaa ohjaajuutta reflektoidaan opintojen aikana sekä opiskelija- että asiakasryhmän parissa itsearvioinnin sekä vertaispalautteen avulla. Lisäksi opintojaksoon sisältyy ryhmäilmiöitä käsittelevä oppimistehtävä sekä oman Kohtaamistaiteen ohjaajuuskansion työstäminen.

Opiskelijoiden oman ohjaajuuden työstäminen tapahtuu samanaikaisesti oman Kohtaamistaiteen asiakasryhmän ohjaamisen aikana. Kohtaamistaideryhmiä ohjataan aina kahden koulutetun ohjaajan voimin ja siihen kuuluu myös ohjaajuuden jakaminen. Ryhmätoimintaa ohjataan noin 6-8 jäsenestä koostuvalle suljetulle ryhmälle pääsääntöisesti 8-10 tapaamiskerran pituisena jaksena. Ohjaajaparin työskentelyssä oleellista on muun muassa suunnitelmallisuus ja tavoitteellisuus tapaamisen eri osioiden suhteen, havaintojen tekeminen sekä reflektointi ja oman toiminnan kehittäminen.

Opintojaksoon sisältyvä oppimistehtävä voidaan toteuttaa esimerkiksi opiskelija- tai asiakasryhmän toiminnan ohjaamisen pohjalta. Ohjaajuuskansio toteutetaan oman asiakasryhmän suunnittelun, toteutuksen ja arvioinnin näkökulmasta. Ohjaajuuskansio sisältää esimerkiksi ohjaajien välisen sopimuksen (mm. dokumentointia ja raportointia koskevan työnjaon), ryhmätapaamisten suunnitelmat ja niiden toteutuspäiväkirjan, oma-arvioiteja ja vertaispalautetta sekä yhteenvedon ja prosessiarvioinnin asiakasryhmän ohjaamisesta.

Kohtaamistaiteen ohjaajuuden kompetensseihin liittyy voimakkaasti sekä dialoginen että narratiivinen ote. Dialogisessa yhteistyösuhteessa nousee esiin vuorovaikutuksen vastavuoroisuus ja molemminpuolisen ymmärryksen vaatimus. Dialogisuus edellyttää asenteellista rohkeutta asettua asiakkaan kanssa samalle yhteisen hämmästyksen alueelle ja löytää sieltä uusia oivalluksia. (Mönkkönen, 2007.) Dialogiin liittyy läheisesti myös reflektio, jossa joudutaan kriittisesti arvioimaan ja pohtimaan omien käsitysten perusteita (Mezirov 1996.) Narratiivinen lähestymistapa mahdollistaa ihmisen omien toiveiden, asenteiden, arvojen ja pelkojen jakamisen. Narratiivisen otteen avulla taidetyöskentelyä ja ryhmän toimintaa pyritään ohjaamaan niin, että asiakkaiden

tarinoista, asioiden merkityksistä, puhetavoista ja koko elämänkentästä syntyy hänelle olemassa olevaa (Rankanen, 2007,202).

V1252 Kohtaamistaiteen asiakasryhmät, 5 op

Opiskelija osaa:

- suunnitella, toteuttaa ja arvioida tavoitteellista ja merkityksellistä ryhmämuotoista taidetoimintaa
- valjastaa työnohjouksen oman ammatillisen kehittymisensä ja oman työssä jaksamisensa välineeksi

Opintojakson sisältö:

- 8-10 Kohtaamistaidekokoontumiskerran suunnittelu ja toteutus asiakasryhmälle
- työnohjauskokoontumisiin osallistuminen
- toiminnan refleктоiva raportointi arviointikansioiden aineiston pohjalta

Opintojakson kuvaus:

Tämä opintojakso koostuu asiakasryhmien ohjaamisesta yhdessä työparin kanssa autenttisissa asiakasympäristöissä. Kohtaamistaiteen asiakasryhmät voivat olla osa opiskelijan oman työyhteisön palveluja tai toteutua vaihtoehtoisesti yhteistyössä jonkun muun palveluntuottajan kanssa. Ryhmien kokoamisesta ja käytännönjärjestelyistä sovitaan yksilöllisesti kunkin toimipisteen kanssa. **Ryhmätoiminnan ohjaamisen lisäksi opintojaksoon sisältyy asiakasryhmäkansion ja osallistujakansioiden kokoaminen sekä yhteistyö asiakkaan omaisten ja/ tai muun hoitotiimin kanssa.**

Asiakasryhmien tavoitteellisen suunnittelun, toteuttamisen ja raportoinnin rinnalla kulkee opiskelijoiden ammatillista kehittymistä edistävä työnohjaus, joka järjestetään ryhmätyönohjouksena. Työnohjaus toimii myös kollegiaalisena ja luottamuksellisena reflektioympäristönä ja tarjoaa areenan mahdollisten haasteellisten asiakastilanteiden käsittelemiselle. Työnohjoukset erikoistumisopintojen aikana ovat tärkeä osa kokemusten jakamista ja Kohtaamistaidetoiminnan vahvistamista. Työnohjouksien aikana pyritään jakamaan ja kehittämään uutta osaamistietoa, selkiyttämään ohjaajan roolia sekä tukemaan yksilöllistä oppimista. Ryhmätyönohjouksen tarkoituksena on myös opiskelijoiden yhteistyövalmiuksien ja yhteisöllisyyden edistäminen.

Asiakasryhmäkansio sisältää oman Kohtaamistaideryhmän tavoitteellisen suunnittelun, ohjaamisen ja arvioinnin raportoinnin käytettävissä olevien mallien pohjalta. Lisäksi opintojaksoon kuuluu **Kohtaamistaiteen osallistujakansio, joka on ohjaajien keräämä dokumentaatio kunkin ryhmäläisen osallistumisesta ryhmään.** Osallistujakansioon kootaan tutkimuslupa osallistujalta tai hänen edunvalvojaltaan sekä asiakkaan lähtötilanteen kuvaus esimerkiksi olemassa olevan hoito- ja palvelusuunnitelman pohjalta. Lisäksi siihen liitetään ryhmätoimintaan osallistumiselle määritellyt tavoitteet. Kansioon tulee liittää myös ohjaajien havaintoja ja reflektointia sekä ryhmään osallistuneiden autenttisia kommentteja esimerkiksi taidetyöskentelyyn liittyen. Myös toiminnan läpikäyminen, suositus jatkosta ja mahdollinen seurannan varmistaminen osallistujien muun hoito- tai kuntoutustiimin kanssa on suositeltavaa.

Kansioihin kerättyjen aineistojen tarkoituksena on dokumentoida toimintaan osallistuneiden asiakkaiden kokemuksia ja hyvinvoinnin ja terveyden edistymistä sekä tukea Kohtaamistaiteen toiminnan ja ohjaajuuden arvioimis- ja keittämistyötä.

V1253 Kohtaamistaiteen kehittämistehtävä, 10 op

Opiskelija osaa:

- toimia tutkimus- ja kehitystyön vaihtelevissa ympäristöissä
- toimia vastuullisena innovoijana oman alansa työympäristöissä
- osallistua keskusteluun taiteen yhteiskunnallisesta roolista ja taiteen merkityksestä jokapäiväisessä elämässä ja oman ammattialansa näkökulmasta

Opintojakson sisältö:

- kehittämistehtävän toteuttaminen yksin, parin kanssa tai pienryhmänä

- kehittämistehtävän esittely yhteisessä seminaarissa ja/tai julkaisutoiminnan puitteissa
- rakentavan suullisen ja kirjallisen palautteen antaminen kanssaoppijoille seminaarityöskentelyn yhtenä osana sekä yhteiseen tutkimus- ja kehitys sekä innovaatiokeskusteluun osallistuminen

Opintojakson kuvaus:

Tämän opintojakson puitteissa opiskelija toteuttaa oman kehittämistehtävänsä. Kehittämistehtävä voidaan tietyissä tilanteissa toteuttaa myös pari- tai ryhmätyönä. Kehittämistehtävän aiheen tulee nousta Kohtaamistaiteen työelämään sidotusta kehitystarpeesta ja aiheesta tulee näkyä opiskelijan oman oppimissuunnitelman tavoitteet. Kehittämistehtävä voi olla tutkielmatyyppinen tai toimintakeskeinen. Molemmissa tapauksissa kehittämistehtävästä laaditaan raportti, joka esitellään erikseen sovittavalla tavalla seminaarissa tai Kohtaamistaiteen kehittämispäivillä.

Kehittämistehtävän tulee olla yhtenäinen, johdonmukainen esitys asiasta, joka ilmentää ammatillista perehtymistä sekä tieteellistä, tutkivaa ja kehittävää otetta omaan ammattiin. Kehittämistehtävä voidaan toteuttaa myös toiminnallisena tehtävänä ja sen raportointina, jolloin se on tutkivan ja kehittävän työotteen näyte eikä perinteinen tutkielma. Toiminnallisen kehittämistehtävän tarkoituksena on uuden toiminnan tai tuotoksen tuottaminen. Kehittämistehtävän tulee aina olla looginen perusteltavissa oleva kokonaisuus, joka sisältää myönteistä kriittisyyttä. Teoreettisen tiedon ja arvioinnin merkitys korostuu. Yleinen toiminnallinen tehtävä on ajallinen kuvaus, jossa toimijoiden reflektiivinen ote tulee vahvana esiin. Kehittämistehtävä sisältää myös systemaattisen dokumentaationsuunnitelman. Yksikin arviointimetodi voi riittää ja se voi olla myös käytännöllinen ja vaatimaton. Toiminta ei kuitenkaan saa olla itsetarkoitus, vaan kehittämistehtävään tulee liittää teoreettista tarkastelua ja sen tavoiteasetteluun tulee liittää hyvinvoinnin näkökulma. Tehtävässä tulee näkyä myös asiakkaiden ääni ja/tai asiakkaiden tarpeisiin vastaava toiminta. Lisäksi työssä tulee pohtia toiminnan yleistä merkitystä, toiminnan jatkoa ja pitempiaikaista merkitystä.

V1254 Kohtaamistaiteen kehittäminen ja soveltaminen, 5 op

Opiskelija osaa:

- haluaa osallistua keskusteluun taiteen yhteiskunnallisesta roolista ja taiteen merkityksestä jokapäiväisessä elämässä
- toimia vastuullisena innovoijana oman alansa työympäristöissä Kohtaamis-taiteen työmenetelmien soveltamisessa
- hyödyntää erilaisia työmenetelmiä Kohtaamistaidetoiminnan teoreettisessa jäsentämisessä ja käytännön ohjaamistoiminnassa
- soveltaa Kohtaamistaiteen periaatteita valitsemaansa asiakasympäristöön
- esitellä erittäin havainnollisesti ja selkeästi sovellustaan Kohtaamistaiteen toiminnasta yhteistyökumppaneille, työyhteisölle tai muille sidosryhmille (koulutustilaisuudet, työpajat)
- toimia arjessa Kohtaamistaiteen näkyvyyden puolesta (esim. näyttelyn järjestäminen, yhteistyön käynnistäminen ja ylläpito, Kohtaamistaiteen esitteen teko, verkkosivujen ylläpito)
- pitää yllä ja vahvistaa Kohtaamistaiteen eettisiä periaatteita (taide kuuluu kaikille)
- ilmaista itseään kirjallisesti ja visuaalisesti selkeästi ja havainnollisesti

Opintojakson kuvaus:

Tämän opintojakson puitteissa opiskelija syventää osaamistaan hyvinvointia ylläpitävien ja edistävien taidelähtöisten työmenetelmien käytössä toimien dialogisessa yhteistyösuhteessa yksilön, ryhmien, perheiden ja yhteisöjen kanssa. Tämän opintojakson **teoreettiset perusteet liittyvät japanilaiseen Clinical Art-toiminnan filosofiaan ja kumpuavat sosiokulttuuriseen innostamisen perustasta sekä muusta tutkimustiedosta taiteen soveltavasta käytöstä.** Kohtaamistaiteen kehittäminen liittyy sosiokulttuuriseen innostamiseen siten, että tarkoituksena on osallistumisen lisääminen yksilön omassa elämässä, niin arjen asioissa, kuin itse kulttuurin tuottajana. Kohtaamistaiteen eettinen perusta lähtee ajatuksesta, että taide kuuluu kaikille ja kulttuuri ei ole harvojen oikeus, vaan se on elämän perusrakenne. Kohtaamistaiteen ohjaaja voi tukea ryhmämuotoisen taidetyöskentelyn avulla asiakkaita/työyhteisöjä oman elämänsä voimaantumisen prosessissa.